

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. iv. De quibusdam proprietatibus potentiam nutritiuam
consequentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

nem pleniorē ac pulmonum ad sequentia referuo, cum agam de loquutione.

Causa
efficiens.

Secundō, causa efficiens huius motus adeo mirabilis, adeo necessarii, nec est solum cor, neque solum diaphragma; sed ipsi præsertim pulmones, per vim motricem insitam, nutantibus etiam corde ac diaphragmate; thoracem enim diaphragma comprimit & dilatat, unde necesse est dilatari pulmonem ad vitandum vacuum. Cor spiritibus emissis pulmones spongiosā præditos substantiā inflat ad modum folium. Sed insitam esse ipsi etiam pulmonibus vim motricem, hinc fit probabile, quia ipsi præcipuum respirationis sunt organum.

Causa
finalis.

Tertiō, causa finalis respirationis est conservatio nativæ caloris, qui cum in corde abundet, molli hoc statu, & respiratione mediocri debet accendi, alioqui extingueretur, ut contingit in igne nostris incluso cucurbitulis. Videmus autem modico statu foveri ignem in fornacibus. Alter etiam finis est expurgatio fuliginum, quibus abundat cordis cibus; unde necessaria fuit tum aspiratio, tum exspiratio.

Quærit etiam poterat, vtrum animalia omnia respirant?

Respondeo aliam esse respirationem propriè dictam, quæ non convenit nisi animalibus habentibus pulmonem; aliam transpirationem, quæ reliquis convenit: refrigeratur enim naturalis eorum calor attracto per poros aëre. Idem notant S. Basilii & Aristoteles, si oleo illiniuntur, illa emori, quia sic pori occluduntur. Pisces autem, ut probat Aristoteles, non respirant, quia non est aër in mediis aquis. Delphini tamen & balenæ respirant.

SECTIO IV.

De quibusdam proprietatibus potentiam nutritivam consequentibus.

Eæ videntur esse fames ac sitis, iuventus & senectus, mors & vita, de quibus quædam sunt scitu digna.

§. I.

Fames & sitis.

TRIA de illis breviter explico, quid sint, in qua fiant corporis parte, quænam sit causa earum efficiens & finalis.

Definitio
famis &
sitis.

Dico primò. Rectè fames definitur, *Appetitus calidi & siccis*; sitis autem, *Appetitus frigidi & humidis*, ad quorum intelligentiam.

Triplex
humidum.

Observe primò triplex in ventre considerari posse humidum. Chylosum unum, quod exprimitur ex alimento; alterum toridum, quod potu accipitur; tertium innatum, & in ventris substantia insitum, in quo consistit ipsius vita. Fames non est solus appetitus humidi innati, quod semper à calore naturali consumitur, alioqui post sumptum cibum sentiretur adhuc fames; est igitur fames appetitus humidi primo modo sumpti, quod appellatur nutritivum, & respectu alterius humidi toridi vocatur siccum, non quòd siccum de facto sit, cum reparari ab eo debeat humidum radicale; sed quia solidum est, & respectu alterius humidi toridi, seu liquidi, quod per sitim appetitur, dicitur siccum. Ex huius humidi defectu nascitur fames, sicut ex defectu alterius humidi sitis oritur.

Observe secundò, quinque concurrere ad fa-

mem, ut rectè notat Galenus. Primò membrorum inanitio, deficiente alimento. Secundò tractus membrorum conantium ad se allicere ac rapere, cumque valeant alimentum, cuius inopia laborant. Tertiò diuulsio ventriculi cum acri quodam morbo, qui nascitur tum ex vehemēti attractione, tum quia destituta alimento ventriculi cavitāte, latera eius corrugantur. Quartò sensus diuulsioni; nam cum hæc ventriculum graviter afficiat, necessariò invehit doloris sensum. Sentitur autem fames potissimum in ventriculo, ac præcipue in illius orificio, quia membrorum suctio ad hæc vltimò terminatur, in iisque maior inest sentiendi acrimonia. Quintò appetentia cibi, hoc est actus appetitus sensitivi optantis externum alimentum, ut succurrat præsentī huic malo.

Est quibus pater sensus datarum definitionum. Fames enim est appetitus alimenti solidi, in quo est calor & siccitas. Sitis est appetitus substantiæ liquidæ, quæ vltimum frigida est & humida, propter excessum caloris evaporantis succum viventis.

Dico secundò, famem & sitim, cum sint formaliter dolores, necessariò etiam esse formaliter in appetitu. Causaliter autem & obiectivè famem esse in ventriculo, & potissimum in eius orificio, quia ibi potissimum viget sensus illa tristis, quam causaliter calor naturalis depascens partes corporis; est enim vehementer in stomacho, qui etiam cum officina communi alimenti acris etiam illud experit, propter delicatissimum sensum nervorum illorum, qui occludunt ventriculum. Sitis autem non est in solo ventriculo, sed in faucibus, œsophago, & ventriculo. Imò non videtur improbabile quod ait Septalius in sect. 27. problematum, quæ sit sitis esse in toto thorace, id est in pulmonibus, corde, &c. Quod patet, quia sæpe multo, quantumvis potent, sitim tamen non sedant. Neque video difficile componere Aristotelem cum Galeno; vult enim Galenus famem animalem esse in solo ventriculo, naturalem autem esse in toto corpore. Aristoteles famem vult esse in toto corpore. Galenus videlicet contendit famem in stomacho solo sentiri, propter sensum delicatissimum illorum nervorum; sed verè tamen in toto corpore fames sentitur.

Dico tertiò famem & sitim causari à calore naturali, qui cum non habet alimentum in quod agat, agit in partes viventes. Deinde causari à virtute attractiva, quæ singulis inest membris ad evocandum ad se cibum. Denique causari à melancholia, quæ cum acida sit & acris, pungit ventrem, & ad cibum excitat; sit enim sæpe fames per appulum qualitatis corrodentis, qualis est humor melancholicus; idè etiam provocant cibi aliqui appetitum, quia corrodunt & vellicant os stomachi. Sic enim ex abundantia humoris istius noxii oritur ille morbus, quem vulgò famem vocant caninam. Sitis etiam augent quæcunque augent calorem & siccitatem, ut cibi saliores, balnea, calor externus. Hinc intelligitur cur timentes & adituri supplicia vehementius sitiant, ut traditur à Philosopho problemate 2. sect. 24. quia in illis calor & sanguis exteriores deferunt partes, atque ad interiores se recipiunt, magisque propterea interius inflammantur, & siccantur. Hydropici etiam multum sitiant, quia toridus humor est in imo ventre; ab eo autem per antiperistaltum inflammatur orificium stomachi, ægrè etiam respirant, & minus refrigerantur. Aus parum sitiant, quia pulmones valde laxos habent, idè multum refrigerantur; hinc enim impeditur inflammatio

Quæst. I. Sect. IV. de Potentia nutritiua. 443

inflammatio & feruor in officio ventris. Pueri famescunt magis quam siccant; habent enim plus humidi roridi, quam solidi, sicut & foeminae.

Senes bibaces quidem sunt, quia potus facilius concoquitur; minus tamen sitiunt, quia humido abundant. Qui bibunt merum, maxime sitiunt, quia maxime inflammantur.

§. II.

Iuuentus, & senectus.

Hæ quoque sequuntur consumptionem humidi per calorem. Quaritur ergo vnde peccatur distinctio hæc varia ætatum. Deinde quædam de prima ætate; quædam de vltima.

Dico primò, variam distinctionem ætatum peti ex notabili mutatione calidi & humidi, quibus animantium vita continetur. Per hanc autem variam mutationem tria constituuntur ætatum discrimina; pueritia, iuuentus seu florida ætas, senectus. Pertinet ad pueritiam calidum & humidum affluens; ad iuuentutem calidum & humidum temperatum; ad senectutem calidum & humidum iam diminutum & vergens in occasum: vnde respectu aliarum ætatum iudicatur senectus esse frigida & sicca.

Diuiduntur ætates illæ in alias plures minutiones. Pueritia videlicet, quæ durat vsque ad vigesimum quintum annum, diuiditur in infantiam, pueritiam, pubertatem, adolescentiam. Media ætas diuiditur in iuuentutem & virilem ætatem. Iuuentus ab anno vigesimo quinto ad quadragesimum porrigitur. Inde virilis ætas ad quinquagesimum. Senectus diuiditur in primam & vltimam. Prima incipit ab anno quinquagesimo ad sexagesimum quintum. Vltima vitam claudit.

Dico secundò, ideo pueros primo ætatis ingressu habere impeditum rationis usum, quia multo abundant humore, à quo excitata veluti nebula interiorum sensuum functiones aut omnino impedit, aut interturbat. Hinc fit, vt qui præmaturo sapiunt, intempestiuam indicent ceteri siccitatem, quæ cum temporis progressu excreuerit, aut organum ita dissoluit vt mortem afferat; aut ita vitiat, vt inutile sit ad intelligenda munia. Idem pueri maturius sapientes, aut vitales non sunt, aut cum ad maturam ætatem accesserint, minus prudentes euadunt.

Solent autem actiones animales esse in pueris imperfectissimæ; naturales autem sunt validæ: quia functiones naturales nativo calore administrantur, quo prima ætas circumfluit; operationes verò animales egent spiritibus sensitiuis, qui in cerebro perficiuntur. Habent autem infantes cerebrum valde imbecille, & ad id munus valde ineptum. Adde quod nimia humiditas, quæ sensuum officinæ prima ætate secat, sensutrices facultates impedit, & obtundit.

Dico tertio. Qui eminentiora loca libero cælo incolunt, eos tardiùs senescere; qui autem ima & palustria, citiùs. Rationem affert Aristoteles *sect. 14. problem. 97.* quia senectus putredo quædam est; putrescit autem quod quiescit, non quod mouetur, vt aqua conclusa. Igitur vt locis editis aer afflante vndique spiritu agitur & alius succedit; ita cauis manet immotus, idemque minus sincerus, quo fit vt hæc ocyùs, illic tardiùs corpora marcescant.

Temperamentum autem sanguineum seriùs

Aducit ad senectutem, quia abundat calido & humido; multus verò calor copiosè restaurat deperdita, humidum affluens agrè dissipatur. Non senescimus autem nisi arescente humido, frigescente calido. Denique senes timidi sunt, incurui, tremuli, suspiciosi, quia calore destituuntur, quo erigitur animus, corpus in rectam staturam assurgit, membra sustentantur. Suspiciosi verò sunt, inquit Aristoteles *lib. 2. Rhetoric. c. 13.* quia sunt increduli; sunt autem increduli, quia experti.

§. III.

Vita & mors.

Malè aiebat apud Tertullianum *lib. de anima, cap. 42.* Epicurus, mortem nihil ad nos pertinere, quia sensu caret. Certè enim nos ad illam pertinemus, si ad nos illa non pertinet, inquit Trebellianus. Imò nihil ad nos pertinet magis, quam vt discamus viuere, discamus mori; aut etiam discamus mori dum viuimus. Quod vt doceam, primò ponenda quædam sunt de signis & causis vitæ longioris; deinde de mortis causis, & signis.

Dico primò, vitam rectè definiri, *Permansonem animæ in calido.* Causæ longioris vitæ plures sunt, & plura signa; sed parum certa, & sæpe fallacia.

Primò ergo Aristoteles *lib. de respiratione*, vitam definit; permansonem animæ in calido; tio.

vita enim aliàs significat operationem vitalem, aliàs ipsam animam, quæ principium est harum operationum, aliàs vnionem seu existentiam animæ in corpore, vbi vitaliter operatur. Sumitur autem hoc tertio modo vita quam definiui, quia nulla est vitalis operatio, quam calor non adiuuet.

Causæ longioris vitæ quædam internæ sunt, quædam externæ. Internæ sunt conueniens symmetria calidi & humidi, in quibus consistit vita; idem mores sunt plerumque viuaciores quam fœmina. Animalia quò grandiora sunt, eò diuturniora, si excipiat equus, propter excessum caloris. Huc etiam magnoperè facit castitas; nihil enim est quod vitæ magis noceat quam salacitas, vt sæpe docent Aristoteles & Galenus, qui etiam docet statim senescere animalia, quæ salacia sunt. Facit huc etiam modica exercitatio corporis, qua iuuatur calor; victus moderatus, qui humido constat, & moderatè calido: nimius enim cibus omnium morborum seminarium est; & plures omnino occidit gula quam gladius.

Externæ causæ sunt cælestes influxus, aeris salubritas, delectus ciborum. Qui montana incolunt, vt dixi, longæuiore sunt quam qui habitant campestria.

Signa etiam quædam afferuntur longioris vitæ; corpus magnum & membrorum proportionem constans, ceruix crassa, pectus amplum & latum, incurui humeri, partes superiores maiores, caro solida, & minime spongiosa, vox magna, lenis & suavis; color neque nimium albus, neque omnino niger, non tamen plumbeus, sed cum quodam nitore; aures amplæ, atque omnes extremæ partes, & inter eas summi digiti crassi. Docet sæpe Aristoteles, raritatem dentium signum esse breuioris vitæ, quia tunc cranium est densius, & minus aptum ad expirandos cerebri vapores: vnde fœminas etiam docet breuioris esse vitæ quam

Diuisio ætatum.

Pueri.

Senes.

quàm viros, quia in capite carent futuris quas habent viri. De scissuris etiam manuum habet multa Philosophus *lib. 3. de hist. animalium, c. 15.*

Viuentia
maximè
longæua.

De viuentibus, quæ maximè longæua sunt, nihil certò statui potest; nam inter stirpes, palma, olea, ilex, & cupressus diutissimè viuunt: aliæ vix diem vnum totum implent. Quæ tardè crescunt, prolixè viuunt; quæ verò celeriter adulescunt, citò etiam occidunt, vt ficus, prunus, malus, myrthus & salix. Inter bruta, vt refert Aristoteles *lib. de historia animalium*, capræ viuunt ad annum vndecimum; canes ad duodecimum; boues ad viginti; equi ad quinquaginta; asini ad 39. cameli ad quinquaginta; elephanti ad trecentos. Cornix, teste Plinio *lib. 7. cap. 48.* viuunt ad annos trecentos quadraginta sex, ceruus ad trecentos triginta octo. De longa hominum vita plura refert idem Author loco citato. Maiolius *collog. 4.* gentem quandam refert in Indiæ conualibus sitam, quæ viuere soleat annis ducentis, in iuuentute candido capillo, in senectute nigro. Narrat Maffei *lib. 15. historia Indice*, senem quendam annos natum 335. venisse ad Prætorem Lusitanum, vt fieret Christianus, qui centum annis vixerat Ethnicus, reliquis Mahometanus. Dentes illi iam aliquoties deciderant, & iterum fuerant renati; capilli iterum ex canis nigri facti. Vide Vallesium *c. 7. sacra Philosophia*, Franciscum Aluarez, & Leonem Africanum.

Mors quid
sit.

Dico secundo, mortem rectè definiti extinctionem calidi, & consumptionem humiditatis. Vnde duplex esse genus mortis ait Aristoteles; alterum per extinctionem calidi, alterum per marcorem; sic enim vocatur consumptio humiditatis, quia si deficiat humidum, ita cum eo deficit calor, vt marcescere dicatur. Dicitur autem mors naturalis, quando calor ipse deficit; violenta quando robustus adhuc est calor, cui tamen conueniens alimentum subtrahitur.

Ineuitabilis.

Mortem autem cuiuslibet viuenti esse ineuitabilem, adeò vt retardari quidem possit ad aliquod tempus, sed nulla tamen humana, vel etiam Angelica virtute vitari omninò possit, pulchrè docet Tertullianus *lib. de anima, c. 28.* Publica, inquit, totius humani generis sententia mortem naturæ debitum pronunciamus. Hoc stipulata est Dei vox, hoc spondit omne quod nascitur. Difficultas autem est vnde oriatur necessitas illa tanta moriendi, vtrum videlicet illa nascatur solum ex causis extrinsecis, an verò etiam seclusis omnibus agentibus extraneis, habeat viuens intra se domesticum hostem, à quo necesse sit ipsum vinci, tandem & periri. Pendet autem hoc totum ex dictis de necessitate alimenti.

Ineuitabilitas
mortis.

Dico tertio, mortem esse viuenti cuiuslibet ineuitabilem, primò propter tres causas extrinsecas, secundò propter heterogenitatem partium, quæ semper inuicem pugnant, ac tandem ita debilitant, vt emori necesse sit.

Causæ
extrinsecæ.

Primò itaque ab extrinsecis tria sunt, quæ temperamentum viuentis sensim immutant, & tandem destruunt. Alteratio videlicet illata per elementa, per alimenta, per excrementa; nam illa tria qualitates habent contrarias temperamento viuentis, & in illud agunt continuò. Ergo tandem illud vincunt. Probaturque speciatim de alimento; quia cum substantia viuentis continuò dissipetur, vt probauimus, debet huiusmodi dispendium refarciri per alimentum: substantia verò, quæ restituitur, minùs semper est perfecta quàm substantia deperdita, ac proinde primus vigor

languescit sensim, totumque corpus deficiat & senescit: ergo ex alimento causatur mors. Probatur minor. Alimentum ante nutritionem est dissimile viuenti: ergo est necesse vt patiantur ab eo membra, & sic mutetur temperamentum, sique debilius quàm ante; quia debilitatum est ab alimento reagenti: sed non potest producere temperamentum perfectius quàm sit: ergo substantia per nutritionem reparata deterior est, quàm substantia deperdita per calorem: ergo mors ab extrinsecis illis causis inducitur.

Secundò, quod etiam internus hostis inferat viuenti necessitatem moriendi, probant ea quæ dixi de necessitate mutationis propter continuam actionem partium inter se. Si enim vna pars semper alteram debilitat, necesse tandem est vt omnes pereant.

Obiicitur primò. Omnis forma, cuius debilitat sunt vires, propter reactionem contrarij, eo deuictò reparat vires, vt probabam agens de reactione: ergo postquam temperamentum debilitatum est vel ab agente extrinsecò, vel etiam à calore naturali, anima per emanationem producit in corpore totum quod amissum est. Et hoc confirmari potest ex quotidiana experientia; nam in morbo valde debilitatur temperamentum, sed illud deinde restituitur in priorem statum.

Respondeo verum esse, quod omnis forma, cuius debilitat sunt vires propter reactionem contrarij, eo deuictò reparat vires, si contrarium omninò sit victum, ita vt cesset eius actio: v. g. aqua calefacta remoto igne reducitur ad frigus pristinum: si autem ignis non amoueatur, non reducitur aqua in statum frigoris. Viuens, quod morbo esse debilitatum, abscedente morbo redit ad primas vires, quia cessat esse morbus: si autem actio contrarij eadem semper sit, certè falsum est, quod forma reparet vires. In viuenti reparantur per nutritionem vires deperditæ, sed anima tamen eas non integrè reparat, quia perseuerat actio contrarij, tum extrinseci, tum interni per quod impeditur illas integrè restituere.

Obiicitur secundò. Si calor naturalis causat interitum proprii subiecti, omnia mixta inanimata debebunt se interimere: debebunt etiam viuere diutius animalia minùs calida: denique hieme, quando calor naturalis dicitur esse maior, corpus erit imbecillius quàm ætate.

Respondeo mixta inanimata constare partibus homogeneis, quæ propterea non se destruunt. Animalia moderatè calida diutius viuunt, quàm alia quæ intemperatè cum excessu sunt magis calida. Hieme maior est calor in omnibus partibus, vnde non magis debilitat vires, præsertim cum plus etiam habeat alimenti, & magis etiam debilitetur ab agentibus extrinsecis, quæ poros aperiuunt.

Obiicitur tertio. Partes viuentis heterogenæ ita inuicem sunt connexæ, vt se mutuo foueant, non lædant: ergo non se destruunt. Probo antecedens, quia constitutio animalis postulat partes heterogenas: ergo illæ se inuicem fouent. Deinde quando vna pars agit in aliam, non potest producere temperamentum nisi quale habet in se: sed illud non expellet animam, cum pars illa quæ agit, sit animata: ergo actio partium heterogenearum non expellit animam.

Respondeo partes heterogenas viuentis sic esse connexas, vt se mutuo foueant, per se loquendo; sed per accidens se destruere, vt probatum est. Deinde est verum, quod pars vna in aliam

Quæst. II. Sect. vnic. de Potentia nutritiua. 445

aliam agens, non potest producere temperamen-
tum, nisi quale in se habet: sed illud temperamen-
tum, quamvis non expellat animam ab illa parte,
cui est connaturale, certè ab ea parte, cui non est
connaturale, animam expellit: v. g. non potest
anima manere in carne, in qua erunt dispositiones
ossis; nec manere in osse, ubi erunt dispositiones
carnis.

QVÆSTIO II.

De potentia augmentatiua.

Coacta & focia est potentia nutritiua alia illa
potentia vitalis, quæ dicitur augmentatiua, &
vix ab illa differt, nisi quod nutritiua dicitur, quatenus
conuertit substantiam alimenti in substan-
tiam viuientis, & illam vnit substantiæ iam vi-
uenti; dicitur verò augmentatiua, quatenus
quantitatem alimenti vnit substantiæ viuientis:
quæ duo, vt vides, separari naturaliter nullo mo-
do possunt. Vnde patet, augmentationem rectè
definiri motum à minori quantitate ad maio-
rem quantitatem; terminus enim à quo augmenta-
tionis est minor quantitas; terminus ad quem est
maior quantitas, siue illa sit maior quantitate de-
perdita per actionem caloris, siue sit minor. Est au-
tem augmentatio actio à nutritione distincta, cum
terminum habeat distinctum; & potentia augmen-
tatiua distinguitur à nutritiua eo modo, quo distin-
guuntur inter se potentia animæ, formaliter videli-
cet, non realiter. Vnum ergo est, quod occasione
augmenti viuientium commodè quæri hoc loco po-
test de maximo & minimo rerum viuientium, imò
& omnium rerum naturalium, quod ad hunc lo-
cum hactenus distuli.

SECTIO VNICA.

De maximo, & minimo rerum naturalium, præsertim viuientium.

Certum est primò, terminum magnitudinis &
paruitatis communiter assignari solere dupli-
cem; alter enim dicitur intrinsecus, alter extrinsecus.
Terminus intrinsecus paruitatis appellatur mi-
nimum quod sic; & est illa quantitas sub qua po-
test res aliqua conservari, & sub minori non po-
test. Terminus extrinsecus paruitatis appellatur ma-
ximum quod non; & est illa quantitas sub qua res
non potest conservari, propter nimiam paruitatem;
& sub quavis maiori potest. Appellatur autem ma-
ximum quod non, quia inter quantitates, in quibus
conservari res illa potest, illa est maxima; nam
sub quavis minori reuera conservatur. Similiter ver-
sus magnitudinem duo sunt termini: intrinsecus
appellatur maximum quod sic; & est illa quantitas
maxima, in qua res potest conservari, & non po-
test in maiori, propter nimiam magnitudinem.
Terminus extrinsecus magnitudinis appellatur mi-
nimum quod non, quia inter quantitates in qui-
bus non potest conservari propter magnitudinem,
illa est minima, cum sub qualibet minori possit
conservari. Maximum quod sic, & minimum quod
sic, appellantur termini intrinseci, quia cum illis
res conservatur. At verò minimum quod non, &
maximum quod non, appellantur termini extrin-
seci, quia cum illis res non conservatur.

Certum est secundò, quod in quavis specie de
R. P. de Rhodes curs. Philosoph.

A facto datur corpus aliquod maximum omnium alio-
rum, & similiter aliquod corpus omnium mini-
mum: nam in specie hominis v. g. datur homo re-
liquis omnibus maior, vel positivè, qui scilicet
omnes excedat; vel negativè, quo nullus sit maior.
Solum ergo est dubium, vtrum res corporeæ naturâ
suâ postulent certum aliquem terminum paruitatis
& magnitudinis; id est vtrum detur aliqua quanti-
tas adeo parua, vt sub minori forma existere non
possit; aliqua ita magna, vt non possit existere sub
maiori: hoc autem quæritur primò de rebus viuen-
tibus: secundò de inanimatis, tum substantiis, tum
accidentibus.

Sensus
quæstio-
nis.

S. I.

Vtrum in rebus viuentibus detur maximum & minimum.

Dico primò, corpora viuentia postulare semper
ex natura sua certum terminum magnitudinis
& paruitatis, vt naturaliter conseruentur. Ita docent
cum Aristotele omnes Philosophi.

Conclusio
affirmati-
ua.

Ratio autem manifesta est. Nullum est viuens,
quod habere non debeat corpus organicum, in
quo videlicet varia sint instrumenta, quibus exer-
ceat suas operationes: manus v. g. pedes, & alia hu-
iusmodi organa esse nequeunt sine certa quantita-
te; nam si pedes magnitudine sua æquarent mon-
tem, non posset homo facile moueri, nec si parui
essent vt formica. Et sanè cum experientiâ certum
sit, non fuisse vllum vnquam hominem mole sua
æqualem monti, vel paruam vt formicam, certò
colligitur requiri ab anima humana certam ali-
quam, & determinatam quantitatem, vltra vel in-
fra quam stare nequeat; quia scilicet cum anima
perfectissima forma sit, exigit etiam dispositiones
perfectissimas, atque adeo determinatas.

Dico secundò, viuentia in statu naturalis dispo-
sitionis terminari intrinsecè, tum quoad magnitu-
dinem, tum quoad paruitatem; in statu verò præ-
ternaturalis dispositionis habere terminum tantum
extrinsecum magnitudinis & paruitatis.

An sint
termini in-
trinseci.

Ratio est, quia viuens considerari primò potest
in statu naturalis dispositionis, quando habet id
quod exigit iuxta suam naturam: secundò in statu
præternaturali, & via corruptionis, quando scili-
cet iam incipit disponi ad corruptionem. Si consi-
deretur priori modo, terminatur quoad magnitu-
dinem per maximum quod sic, ita vt sit verum di-
cere, Potest viuens naturaliter conservari sub hac
quantitate, & sub quacunque maiori non potest. Quo-
ad paruitatem verò terminatur per minimum quod
sic, ita vt sit verum dicere, In hac quantitate mini-
ma potest esse viuens iuxta exigentiam suæ naturæ,
& sub minori non potest; potentia enim augmentati-
ua viuientis est determinata, neque agere potest in
infinitum: ergo augmentum à tali potentia est de-
terminatum intrinsecè. Si autem consideretur vi-
uens modo posteriori, terminatur sine dubio per
minimum quod non; ita vt sit verum dicere, In li-
hac quantitate non potest viuens conservari propter
nimiam magnitudinem, & in minori potest. Alioqui
si mortuæ vespæ caro viuientis intumesceret, deberet
definire statim illud viuens per vltimum sui esse.
Imò si viuens illud habens maximum quod sic, su-
meret alimentum, conuerteret illud sine dubio in
propriam substantiam: ergo non haberet maximum.

In via na-
turali.

In via præ-
ternaturali.

Obiicitur primò. Ponatur quod terminus parui-
tatis in homine est quantitas bipedalis: sic argui po-
test. Omne agens naturale prius agit in propinquū,
quàm agat in remotum: ergo cum illa quantitas
P p bipedalis

Prima ob-
iectio.